

06. Ikasgaia

Nerbio sistema begetatiboa:

Neurotransmisio adrenergikoa

Farmakologia Fisioterapian

OpenCourseWare

UPV/EHU OCW-2018

Iván Manuel Vicente
María Torrecilla Sesma
Farmakologia Saila, UPV/EHU

Edukiaren laburpena

1.- Sinapsi adrenergikoa

2.- Farmako adrenergikoaren kontzeptua: hartzaile adrenergikoak

3.- Ekintza sinpatikoak

4.- Farmako adrenergikoak: fisioterapian interesgarriak

4.1.- **agonista zuzenak**: adrenalina, alfa agonistak eta beta agonistak

4.2.- **agonista zeharkakoak eta mistoak** : metilfenidato eta pseudoefedrin

Erabilgarritasun terapeutikoak

Eragin kaltegarriak

4.3.- **beta antagonistak**: propranolol, metoprolol

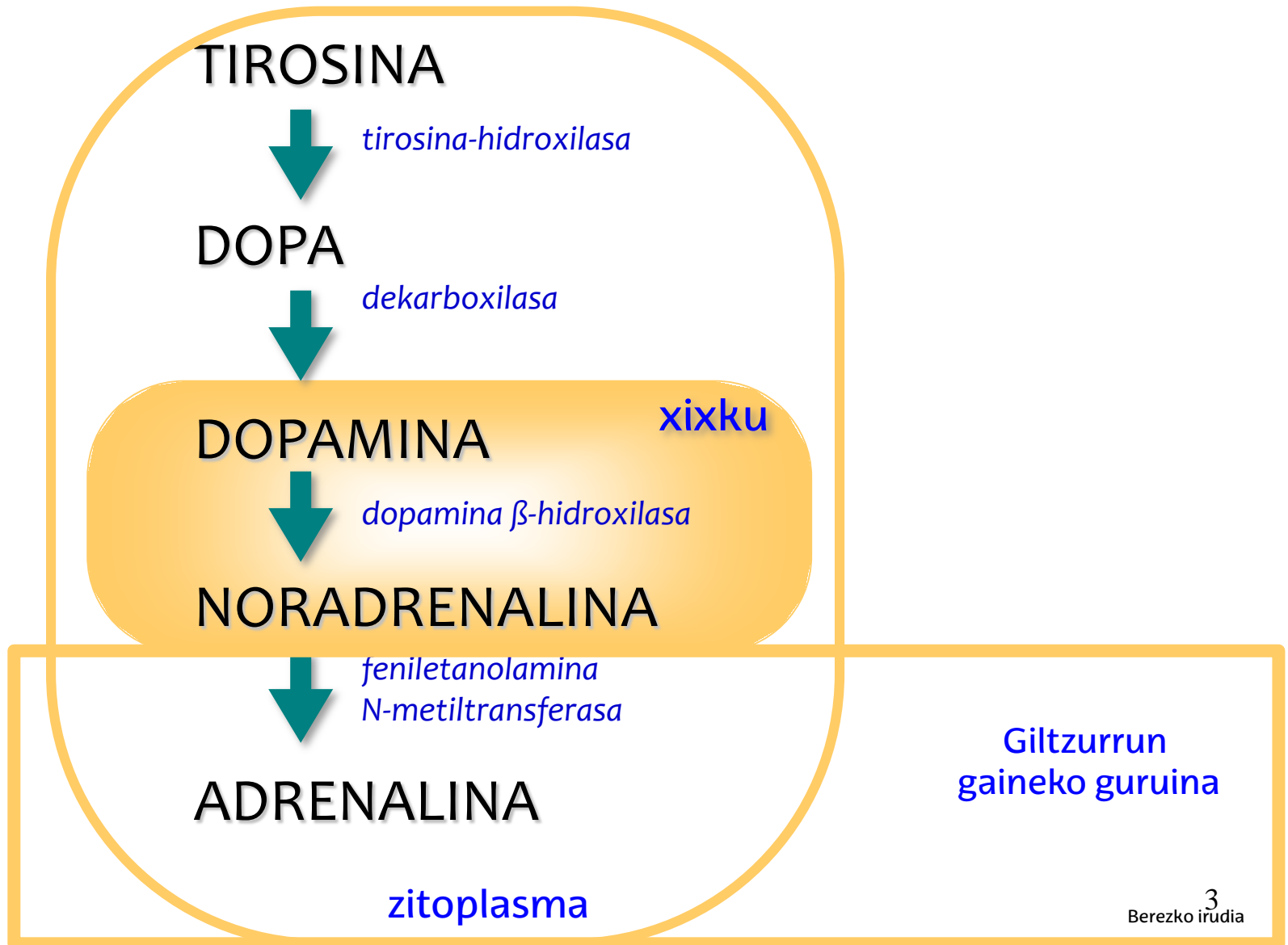
Erabilgarritasun terapeutikoak

Eragin kaltegarriak

5.- Kontsiderazio batzuk fisioterapian

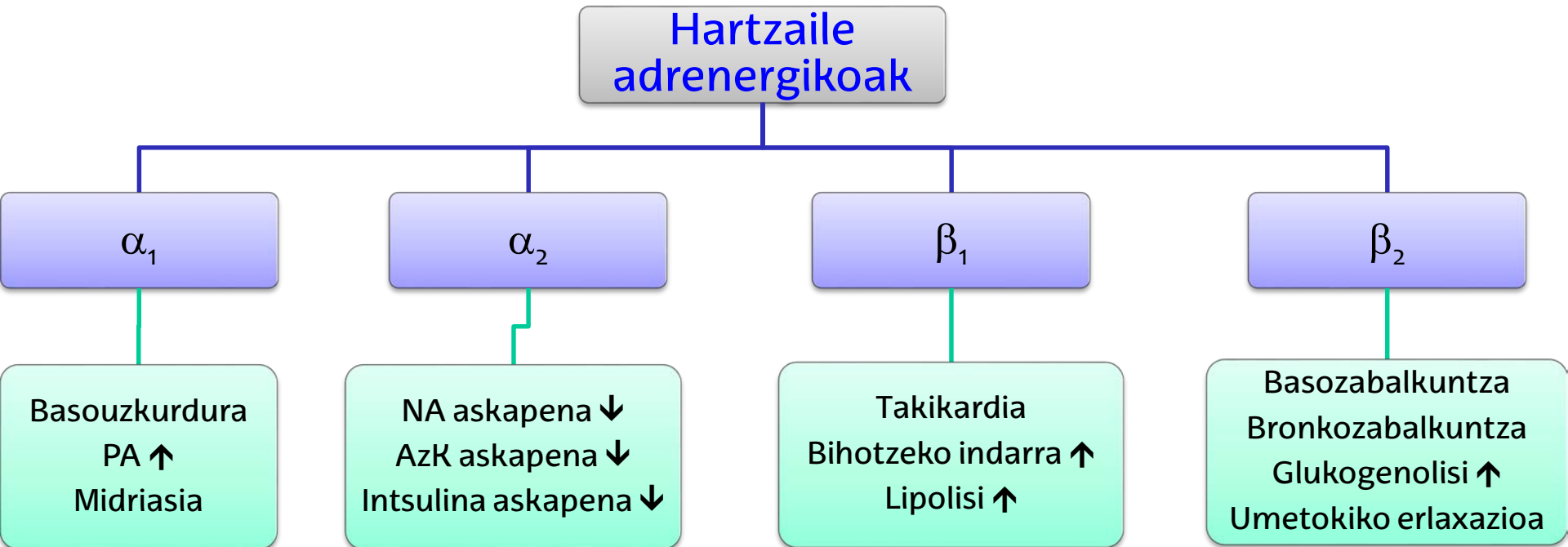
1.- Sinapsi adrenergikoa

Noradrenalina eta adrenalina sintesia

2.- Farmako adrenergikoa: Sistema adrenergiko edo sinpatikoaren aktibazioaren ekintzak antzeratzen dituen farmakoa.

Sinpatikomimetikoa

3.- Ekintzak sinpatikoak

- begi-niniaren tamaina handipena (midriasia)
- bihotzeko maiztasun eta uzkurgarritasuna handitu
- presio arteriala handitu
- azaleko eta erraietako odol-hodietako uzkurdura
- muskulu ildaskatuko odol-hodietako zabalkuntza
glukogenolisia eta lipolisia (gibelean, gantz ehunean)
- bronkozabalkuntza, arnasketa azkarra eta sakona

4.- Farmako adrenergikoak

Fisioterapeutarentzako interesa:

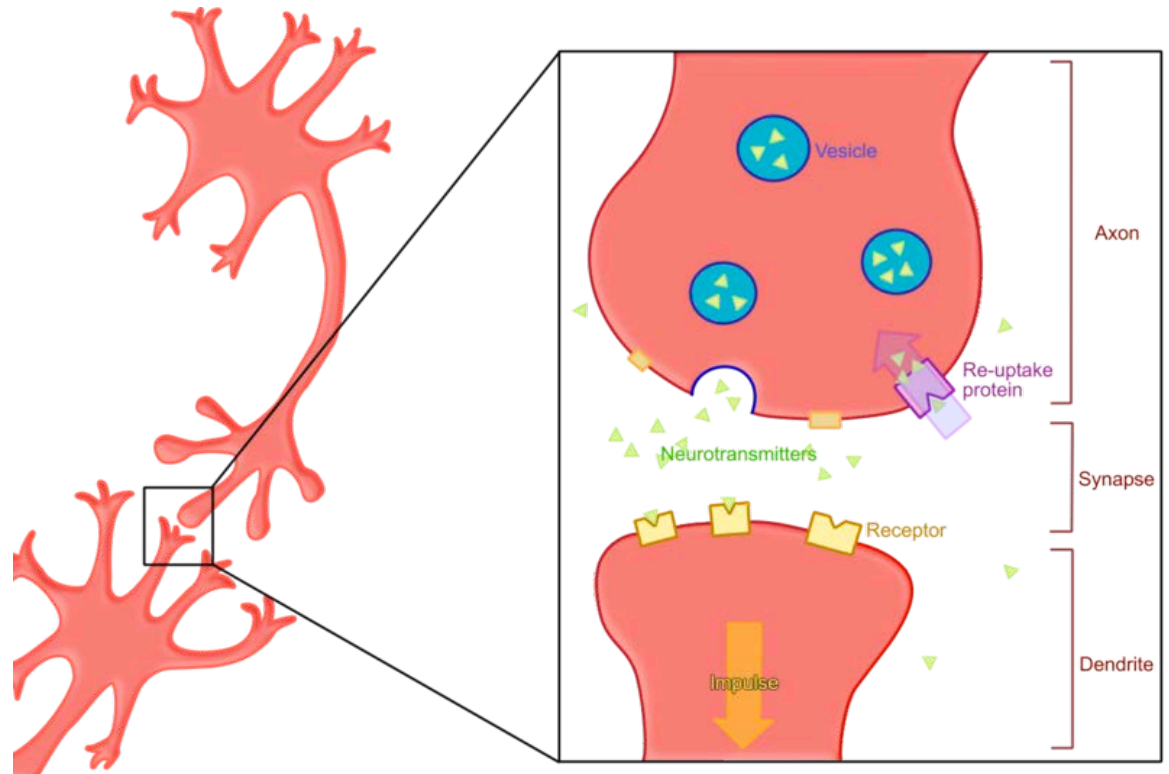
1. Intzidentzia handiko gaixotasun kronikoen tratamendua
2. Larritasun eskasa baina maiztasun handiko gaixotasunen tratamendua
3. Errezeta gabekoak
4. Farmako psikoaktiboak
5. Gehienak debekatuta kirolean (doping)

4.- Farmako adrenergikoen sailkapena:

4.1.- Adrenergiko zuzenak (α eta β agonistak)

4.2.- Farmako adrenergiko zeharkakoak eta mistoak

4.3.- Antagonistak (β)

4.1.- Farmako adrenergiko zuzenak

a) KATEKOLAMINA NATURAL, EZ-SELEKTIBOAK

Adrenalina

b) ALFA MOTAKO AGONISTA ADRENERGIKOAK

- α_1 agonistak: fenilefrina,

- α_2 agonistak ("ekintza zentraleko antiadrenergikoak"):
klonidina,

c) BETA MOTAKO AGONISTA ADRENERGIKOAK

- β_2 agonistak: salbutamol, terbutalina...

4.1.- Farmako adrenergiko zuzenak

a).- KATEKOLAMINA NATURAL, EZ-SELEKTIBOAK ADRENALINA ($\alpha + \beta$)

✓ Ekintza fisio/farmakologikoak

Presioa igo ($\alpha 1$)

Bihotza estimulatu ($\beta 1$), arritmiak !!!

Bronkozabalkuntza ($\beta 2$)

✓ Erabilgarritasuna

- Bihotz-geldiketa
- Shock anafilaktikoa
- Status asmatikoa
- Basouzkurtzaile lokala

✓ Toxikotasuna

Antsietatea, zefalea, dardarak,

Arritmiak, krisi hipertentsiboak, takikardia, bular-angina..

Azal edo muskulu barneko bidea: nekrosia

4.1.- Farmako adrenergiko zuzenak

b) ALFA MOTAKO AGONISTA ADRENERGIKOAK

- α_1 agonistak: fenilefrina

Odol hodietako basouzkurdura:

Hipertentsioa, kongestio-kontrakoa eta jariaketa gutxipena

Midriasia

ERABILGARRITASUNAK:

- Mukosen deskongestioa (sudurra eta konjuntiba)
- Midriasia sortzeko

ERAGIN KALTEGARRIAK:

Katarro kontrako botikak –errezeta gabekoak - fenilefrina edo beste α_1 agont

Kirola: $\uparrow\uparrow$ bihotz maiztasuna, presioa $\rightarrow$ arrisku $\uparrow\uparrow$: takikardia, angina, arritmiak, HTA, buruko -hemorragia

- α_2 agonista: klonidina

Farmako antiadrenergikoa

Erabilgarritasun terapeutikoa: opiazeekiko abstinentzia sindromea

4.1.- Farmako adrenergiko zuzenak

c) BETA MOTAKO AGONISTA ADRENERGIKOAK

β_2 agonistak: salbutamol, terbutalina, salmeterol...

BRONKOZABALKUNTZA AZKARRA

Erabilgarritasuna: asma inhalaturik

Eragin desiragaitzak: dosi-menpekorrak

Antsietatea, dardarak, takikardia, arritmiak, zefalea

4.2.- Farmako adrenergiko zeharkakoak eta mistoak

•Zeharkakoak: tiramina – toxikoa + IMAO

•Mistoak: NA askapena + agonista

PSEUDOEFEDRINA

Deskongestiboa (alfa1)

ANFETAMINA-ERATORKINAK – metilfenidato

Arreta eskasia eta hiperaktibitatearen asaldura (TDAH)

AGONISTA ADRENERGIKOEN ERABILGARRITASUN TERAPEUTIKOA

- 1.- BIHOTZEKOAK   Bihotz-gutxiegitasuna (tratamendu akutu ospitalarioa)
                          Bihotz-geldiketa
- 2.- ERREAKZIO ALERGIKOAK   Shock anafilaktikoa
  Asma
- 3.- EGOERA HIPOTENTSIBOAK
- 4.- BASOUZKURDURA LOKALA ETA DESKONGESTIOA
    ↓ Odol-jario lokalak
    ↓ Anestesiko lokalen xurgapena
    ↓ Sudurreko kongestioa
- 5.- OFTALMIKOAK
    Midriatikoak
    ↓ Konjuntibaren kongestioa
- 6.- UMETOKIAREN UZKURDURAK ERLAXATZEKO (erditze goiztiarrean)
- 7.- NSZ-ekoak
    Arreta eskasia eta hiperaktibitatearen asaldura (TDAH)
    * Opiazeoen abstinentsi sindromea (α_2 antiadrenergiko zentralak)

4.3.- Farmako antiadrenergikoak (antagonistak)

3,1 Ez selektiboak $b_1 + b_2$: propranolol

kronotropo, inotropo eta dromotropo negatiboak

Erabilgarritasunak: antiaritmikoak, HTA kontrakoak, bihotz gutxiegitasunean

bronkouskurdura !!!

3,2 Selektiboak b_1 : metoprolol

3,3 Antagonista b_1 + agonista b_2

4.3.- Farmako antiadrenergikoak (antagonistak)

BETA HARTZAILE ADRENERGIKOEN ANTAGONISTAK: ERABILGARRITASUN TERAPEUTIKOAK

- 1.- HIPERTENTSIO ARTERIAL ESENTZIALA
- 2.- ARRITMIAK
- 3.- BULAR-ANGINA, INFARTOA
- 4.- BIHOTZ GUTXIEGITASUN MODERATUA
- 5.- GLAUKOMA
- 6.- ANTSIETATEA
- 7.- DARDARA ESENTZIALA
- 8.- HIPERTIROIDISMOA
- 9.- MIGRAINAREN PROFILAXIA

4.3.- Farmako antiadrenergikoak (antagonistak)

BETA HARTZAILE ADRENERGIKOEN ANTAGONISTAK eragin kaltegarriak

- 1.- BIHOTZEAN: bradikardia, kondukzio-blokeoa, gutxiegitasuna
- 2.- BRONKOUZKURDURA (asma, EPOC)
- 3.- HIPOGLUZEMIA (diabetikoetan)
- 4.- HIPERTRIGLIZERIDEMIA eta ↓HDL
- 5.- GORPUTZ ADAR HOTZAK
- 6.- NSZ: Lo-asaldurak (amets gaiztoak...), nekea, depresioa
- 7.- ABSTINENTZIA SINDROMEAK: arritmiak, infartoa

5.- Kontsiderazio batzuk fisioterapian:

Farmako adrenergiko agonistak

Parametro basalak kontrolatu

Takikardia agertzean, saioa geldiarazi

Infiltrazioetan adrenalina erabilera !!

Kirolarekiko erantzuna farmakoaren menpekorra

Farmako antiadrenergikoak (antagonistak)

TA kontrolpean saio osoan

Jarreraz aldatzean hipotentsio ortostatiko arriskua

Kirola egitean: bronkouzkurdura, basouzkurdura periferikoa eta bihotz erritmoa jaitsi (kirolarekiko gehienezko erantzuna murriztua)